

ארום די פארשטעהענדע סיים וואהלען

חים שלע נעציגטאלע מינורערהיטען
 זויזן האט געקענט און ביי איצטיגען
 זיין.
 אויב עס העסט געלונגען אז שטענען
 זינט מינורערהיטעם בלעק, איז נאך אינעם
 שווער פארמינערטענען. עס הייבט זיך
 שוין אז מ'איז געקען אומגעניצטע
 דאס האלט מען האט גערעכענט אז
 די אוקרענישע העלען זיך צוריק האלטן.
 מען צווייגט דעם לעצטענס פארנעמען.
 געקענט שווערצטאדער פארנעמען. די אוק-
 רענישען האט זיין אויך די שווערע
 מינורערהיטען הילען יא צושטעלן
 צום בלעק, דאנען איז פארצוועקט
 א שטעלונג און א מינוטע-פערש-
 ענהעט צווישן די יודישע ריכטונגען
 וואס. קודם כל די שווער, די מעסטע-

הַמֶּלֶךְ מִן יִירוּשָׁלַם קִשְׁטָה חֲמֵס בְּחִזְיוֹן
 וְזוֹ אַ בְּלִקָּט מִיֵּט רֵצֵר אֲנוּרָה אִיו
 מִסְמַע אֲנוּפֶנְקֶנִיד, אִון בְּוֹנוֹדֶרֶר הַמֶּס
 יִי אֲנוּרָה עֲרִקְלֶרֶס אִוִּיב יֶקֶס הַמֶּס
 יִשְׁמַעוֹן עֲרִקָּה אַ מִיִּנְדֶּרֶה הַמֶּס
 בְּלִקָּט הַמֶּס רֵן מִנוּרָה נֶעֱהַ בְּוֹנוֹדֶרֶר,
 אִון מִעֲנִידֶר הַמֶּס וְ שְׁלוֹפֶס אַ בְּלִקָּט
 מִיֵּט אַ הַקֶּלֶכֶץ מִיֵּטוֹ מִוִּילִישֶׁר מִרִּי-
 אַ הַקֶּלֶכֶץ אִיו נִישְׁמַע מִסְמַע־מִיֵּט
 עֲשִׁמֶּשְׁמֶס אִון הַמֶּס מִעֲנוּכְשֶׁרֶר יִצִּי
 מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן
 מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן מִרֵּרֵן

דער צענטראלער יודישער פארטיי-
קראפטן האט נאך נישט ארויסגעקומען
צו שטעלונג בנוגע דעם ארומערשטן
און בלאק, און ערשט די קונסטליגע
איד וועל דער צענטראל רעט און דעם
קראפטן ארויסצוגען, ווען ענצליטינגען
עסלום הענגען דעם און זאגאר צו-
ווען דער ציוניסטישער ארגאניזאציע
לעבן איז סען אויך נאכנישט געקומען
דאס ארומערשטע, די מורח-נא-
ציוניזם ציוניסטן האבען נאך קען
קעסע שטעלונג און דער דאנער
רעטע נישט אנגענומען.

דערמאלער געהערט צו אונזערע
 און פאקט די ציוניסטישע ארגאניזאציע
 און קאנגרעס - ווילען, און דער
 קאנראלער האנדלער קער-פערמאן אין
 ווילען.

יערענאטאלס העט די ראויגע חובות.
ע פארטע אין די נאכנאכטע טעג
ערים צושוירען הערען. אין עס איז.
ערלונט נישט קיין צוהעלעל אז מען
זאל נישט צוהערען די נאך צו ערלע.

[illegible]

ה' בעהאפטס הערט קומענדיגען מאָנ-
טאָג דעם 28 נאָעמבער פֿונאַנדער-
נעלשטס דער אינצמיגער חתם, און עס
ווערען פֿאַרקומען נישט אַהעלען צום
סיום און סענאט.

שטענענדיג און נאך קען פערטער
 דינונג העקען די נעץ אהאלען און הע-
 גען ווער מערסן נישט ערשיינען.
 אבער מייט די לויט דעם קענען דער-
 פאר אהאלען חוצות פאר פאר-
 קומען און שפעט פון 90 מען נאכדעם
 די דער פריהערדונגער הערט אוועק-
 לעזן, און מען 5 מעטס ווי ווער עס
 דער מלוכה - פרויערעס העט נישט
 אויסגעזען און פארגעלעזענע פארשטעלען.
 און דעם 28-טען העט ארויס גע-
 דעם פון מלוכה - פרויערעס ווי די
 אהאלען צום פאר פון פארגעלעזענע וועלען
 פארקומען אין מערסן.

עס איז דארווער נישט קיין חוב
 ער ווילע רומטונגען העס נעמנען
 ווי אז דער פלומה מאלען די שער-
 פטע און נעמעס פערדערטונגען צום
 האל-שטעק, ערלעכער ואל דאס מעל
 ווען עס פילע נעמעס און שערער
 ווען ער וועלע פערדערטונגען.

מ' דעם הערם געקלענט צו שא
 פען פערשירענע בלאקען צווישן די
 גרויסען און ריכטונגען, און די גרעס-
 טע פערזאנלעכקייטן וועט שוין שוין
 דעם העם געוויסען גרינגען האט
 אויך ניד גענומען די אונזעלעכע צו
 שטעלן א בלאק צווישן די ווען

דער דין געזעלשאפט האט זאל אויף
ווי געפאלן די אינוואסיען מיט עקס-
דורבנערערן, און דאס מאכען פאר
ט שמעדיגע זיך האט זיך געפאלן
פונדעמירען, און געזעלשאפט איז-
פיהרען איהר אויפגאבע.

ליום אונזער פלעגט דאך דאס
אונזערעמען און אדורכגהרן מיט
פון די עקזיסטירנדע קהלעמעניג
געזעלשאפטן. ווי דער, לונת הצדק,
און מעגליך, העלמען צו דעם געזעצן
אמבעססערן געאנענט און, ערה, אלס
הארטן פון פרויען, זענען די בעסערע
אונזערעמען זענען זענען די דאוונע-און-

מערענעסונג מאכען בשותפות. און
 איר זענען זיכער אז דאזיגע ווייזע
 בעפעלקערונג קען זיך העלפן דער
 זאך אפמארוםספען אברוישן און פא-
 רמיטירן נוסען זייערע קעס מען פא-
 רמוג און שטארק קענען בעקען און
 צוריק אויסשטעלן די אויז היכטונג
 און גויסניג אונטערנעסונג פון, נגד
 לביש.

רען און העט זיך זינען.
פלעג האט שפער פון היסטען גע-
פילט האט עס קומט פאר אין די
הערצער פון הרסה און דין יוסף, און
זיך, ווי האט זיך פון רעם געשעצט גלויב-
ליך, ווי האט געקומען אז דין יוסף
איז א שפערער יונגערמאן, און ווי גע-

נעשה נענן איהם ע גרייטע
 וינה האט זי דערשטערט איהם, און
 דאריבער האט זי אפגעשניטן אז ער
 הרפה ואל חתונה האבען מיט רון
 ווספ' האלט ראם נעסען א רחוקה צו
 איהר צוברעכען הערץ, און זי האלט
 זיך פלעטשענינג צערווייטן הימערניג
 אז דער אונטערליינער יונגערמאן און
 בעפירונג.

מִיָּעַל מֵאֵל חֵזֶן הִרְפָּה אִי נִצְוָעֶסן
 עַם אִיהֶר אִין צִימֶער און הוּ גֵזֶהעֶה-
 לִיךְ מִיט אִיהֶר נֶעֱמֶענ'הם מוּ ווי וָעַל
 זײַך פֿאַר'ט גֵּערעכנען האָט זי מֵהוּט און
 וָעַל אַזאַ אַוצר גֵּישט שטעקערשטאַפֿען.
 הָעֵט מלכָּה אִיהֶר גֵּעהאַלט וָעֶנען האָט
 זי מֵרשֶׁט און חֵרצִיען חֵקֶנען אִיהֶר
 מִיט דוּן יִפּס'ן, אָבער ווי האָט זיך

צוריקגעלעבן נישט העלערדיג די
 ווער דער העקען פאר דער צעם, נאר
 נאכדעם ווי הרבה און נאכדעם אין קע-
 נעליכען ווייז און ווי האט נישט ווי-
 לענדיג פאר דער קעניגין נאכדעם ווי
 ווי לעבן דין יוסף, ווינא ראמאט
 האט מלכה און איהר נאכדעם ווי ווי
 קען מיט הרבה'ן הענען דעם העל-
 ער

אַלמאָל, דען הרבה און נעמען
 צו מלכ'ן און צופער, און ברע-הא-
 בען נעמועסט דעם אלטענלונען
 שמועס הענען דין - יוסף, האט ו!
 מלכה ארויסגענומען און העם נעקישט
 זאגערדיג:
 און היינט פון לוענע האט צו דור
 און הרע מומט האט איר פערשטע

שים נישט פערקליפט, נאך, איבערגי-
 טענעט, אונסעלסטעט און זי הי-
 פער געפרעגט, און וון טענעט פאר-
 די פרייטע נאך פלעכטעט האט געהי-
 קטן דער נישט געקענט זיין, און דאס
 רובער האט מען און דער היינטיג
 נאגנעטעט געטוהן, און אויף און דאס
 געבליבען בויזן היינטיגעטעט, פאר-
 דעס האט די צעט און וואו געפרעגט
 און מען האלט היינט געהיט געקענט
 נאנט ליכט אדורכפירען צו אונז
 און שטארט די דאזיגע אפיציע.

און דאס אַרומקעט פערשטארקט ון
און פערנעקערט ון און ס׳זאגט
ס׳זאגט, עס זענען אין די לעצטע יאה-
רען הונדערטער פאמיליעס טרווע-
געקומען און וי זענען בשום אופן
נישט אויסגאנג צו בעקערען ון מיט
זייערע קינדער, מיט קליינע אויבער-
הויפט און הינטער, עס קומט אויס דאס
דאזיקע שטעללעכע געשעלען צו
הערען פון קעלם, דאס קינדער קענען
נישט בעקענען דא שולען נישט הא-
בענדיג מיט האס צו בעקערען זייערע
קערער און פוס. און דאס לעצטע קע-
נען נישט ארויסנעמען און גאס צו
פערדינען אויף היינט, און פאר אן
סעס וי קינדער נישט מיט זייערע
סערן גורל, און אלץ בלייבט זי נע-
מען.

מיר געדענקען אז נאך דעם פויר-
 ען הינטער האט די פילאנטראפישע
 קאמפאניע פון מהלח-ראט אויף אַנער-
 פון איהרע וויזונגען געהאנדעלט די
 פראגע העלפן: געבען די וואונד-אן-
 ציע בילדונג און שפּערט אַבער אויף
 פון דעם און נאָרנישט געהארען.

פיר האלמסן אז עס איז אונזם נישט
 פֿערהאנען קיין שום שפּערינג די דע-
 וואַנען אונטערגעשונג בײַ אונז און
 שטעט צו בענעלן, עס געפונען זיך
 שוין הינטם גענוג פּאָטייעס האט פּאָ-
 קוועטן זייערע אלטע קלינדער אדער
 זיך צו א האנדלראש פֿאר עפּליכע

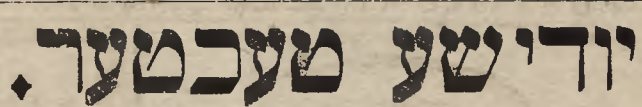
ג'אשניצע נראשענס, און הען מען זאל
 זי אויפקלערען עס מיט די דאוונגע
 נראשענס קענען זי א העללען ס'איז
 ארומאן פאסט דעהאלטען ביים לע-
 בען, העלסטן זי דאס נאך געזען
 שטעקענעקס, מיר זענען אויך ווי-
 כער עס ס'העלסטן נאך געשונען די
 העללעכע שונע פארען און פירלענס
 העלכע זאלען זיך שטענעמען מיט
 אויספעררעכטען די געזאמלעכע מלכ-
 שים, און די ארימע לויט זאלען זי
 קענען שטאנען און גענוצען, עס ווען
 זיך העלען און געזען, און געזען

(צו דער אויספערקראפטע פון די נער)
 דעמאלסטן די זעלבנעמאלסטע אויספערקראפטע-
 נע אויספערקראפטעס האבן דעמאלסטן די זעלבנעמאלסטע
 קענעמאלסטע פארן העלע-קראפטעס און נע-
 ווען ע שטעמאלט מיטן נעמען, בנע-
 ללבוש, העמעס אויסגעבען עס איז
 געקען צו פערשערען די ארומע יודע-
 שן געזעלשאפט מיט קלערונג.

פֿום דער דאָזיגער הייבונגער טעג
 טינקט מען אים וו. חו' ס'ר גערענקען
 אונזענליך פֿערנומען דער, לונת חדרק
 און ד' ערשטע יאהרען פֿון ווען עס
 שטעהט, העלדער האָט אין דער היינ-
 זיגט ווער פֿעל געלפֿטעסעס למוֹת
 דער אונטערדריקטער וורטער געלפֿ-
 קערונג.

די דאָוונג פאָרציען האָט כמעט נישט
 נישט פערלעטנט קיין אויסנאָמען. פון
 האָט זיך בלויז נאָכגעקוקט צו די רעפּע-
 און פּאַסעלעך בעל-בתיים פון אונזער
 שטאָט. מ'וואָלט אַהעקשענען
 די שטעט פונעם געזעלשאַפֿט פאַר
 און שווערטיג צו דעם צאָק. און עס
 האָבען זיך געפונען גוטשטעלענע פרויע-
 קיין און פּאַרפאַמיליעס, העלפֿע האָבען אויף
 זיך געפונען די אויסנאָמען די דאָוונג
 פערלעטנט אויסגעפערליכע און די פרויע-
 פון לעבן וואָלט זיך קענען בעטצען. און
 טווי האָט זיך דאָס געפאַרמט א רחוק
 יאָהרען פון האָט עס דערגרייכט פערלעטנט
 נאָר בעפעלקערונג געבראכט א ווער
 גרויסען נוצען.

הָעָן עִם הַבְּנֵן אִין דִּן מַלְחָמָה יֵאָה־
רַען סְנַנְטֵמַלְט וְצֵר מַסְיִנְקֵס
כְּמַע טַלֵּס סְלִיגְנֵרְמִישְׁט מַשְׁ-
מַסְטֵס, הָט אִיךְ דִּן רִיזִינֵס אַפְצִי
אִיפִּנְהֵקֵרֵט. אִין דָּאס אִין גִּיחֵן 6
צִיבִיסְטֵרִשְׁטֵנְגִּילִיכְטֵס, חִיל מַלְבִּי-
שׁוּם אָדֵר שׁוּךְ וְעֵנן דָּאסֵס נֵל-
הָען בִּי יִרְעֵן אִי וְעֵר מַפְרַע וְאֵר,
מְנֵר הָט כְּמַע קִיין אִלְטֵס מַלְבִּי.

ויהרענרע חיסמטרושע ערצעהלונג פון ירוושען לעבען אין ענגלאנד
אין 12-טען יארהונדערט אין דער צייט פון די קריסט-צונען.

יודיש דורך י. געזאגן.

(מקראות)

.5

דון יוסף אלויראל האט זיך שוין
 עטליכע חשב'ען געשטעלט צו ברויך און
 חיון, האט אלץ געזען געזען פון איהם
 געניסערט, דאס איז געזען א יונגער
 פטן מיט אלע סעולות, ווער שעה,
 קליג און הויך געבילדעט, געזען דא-
 צו אויך ווער פרום, אין ענגליש
 און ווערקליך קענען נישט געהאוינט
 געזען צו ווערן אזוי יורישען ווינער-
 פטן האט זען עס האט געשטעלט צו זיין
 א גראם, און אלע חשב'ען איהם ווער
 געהאנדערט.
 מלכה'ס פאטער איז געשטען צו
 געהערן פון יעדן קיין לענדער, און
 ער האט זיך ווער דערפארעס וועגן-
 דיג דעם חתן פון זיין טאכטער, געזען
 די שפחה פון אלע זיי צושטערט גע-
 הארען מיט דעם האט די כלה, מלכה,
 איז געזען נישט געווער, און זי האט
 זיך שוין דאס וועגן נישט געקענט שוין-
 ערשטאלטען.

דעם האט אבער אזוי געהאפן נאך
לפנים, הארומ באהט האט מלכה נישט
געקענט זיך צוגעבען מיט איהר חתן,
האל ון איז זי געהאפט, געהען
שטערבלעך געלויבט אין מאדראס.
פריץ דעם האט זיין יוסף האט אויף
איהר א ווער נאמען אונדז געמאכט,
דאס האט זי געקענט טוען נעווער,
און זי איז פון דעם חתן געקומען
געקומען.

אין עלטער פון 55 יאהר אין א
סמחעס פלוצלונג נעמטערען דע
בערהטער יודישער שריפטשטעל
און ושרטלופט הירש דוד נאמער
נאמערט אין נאען מינער פון א
פאפולערעם און נאעמער יודיש
שריפטשטעלער פון אונזער צייט. זי
שארעס פערער האט נידעריגע
אויף יעדער ערשטונג אין אונזער
דושען לעבען. העלעס און דוד איה
שמעדיג לאנט און נאליד בעהס
דעלס נאעמער און אויף יעדע נאע
האט ער שריפטגעווען ווען פאפער
שטערנט און נאנדיקע בעהס
לונג.

ופערנדיג אין די יונגע 'יהרען' דאס
 דעם פון דער נאָהמער שטאָטס רא-
 דאָפּט, געפונען יך ביי אונז א
 שטאָטס פילע מערשען האט זענען גי-
 הען זינען חברים אין האבן זאגן
 מיט זינען צווישען געלערנט אין דער
 ישיבה. ערליכע 'יהרען' האט ער גע-
 סען. קעגן' און אן געלען ער חסיד
 שער יונגעמאן, זאגט' ערלי, ערש
 הען ער איז מיטגעריסען געהערן מיט
 דער ראטאמדינגער השכלה - געזענען
 האט ער געפונען פערלענען זיין פרוי
 חבל זיין פרוי שער שער האט גיט
 געהאט האבן קיין אירעם א, און
 קורט. דאן איז ער זייער קיין האט
 און און און אירען אין דער ליסער
 רוסער שטאט, האט ער האט גיט
 לעבען מען פערטומען דעם אויפגע-
 די ערשטע 'יהרען' האט ער געשרי-
 בען אין העברעאיש, געזען פונדער-
 מער און רעדעסמאן פון אייניגע הע-
 ברעאישע צעשטרימטע, שטעמער און
 ער איבערגעטונגען אויף יודיש און
 פילע זינען שטאונגען און שטילקע-
 האט ער געשריבען גאר אין 'יודיש'.
 לעצטע 'יהרען' איז ער געזען פארטוי-
 צער פונעם ליסערמאן און זיכערנע-
 מען פערטויט אין הארטש.

נאמבערג איז נאך געווען אונזער
די אונזערע צוליבערע משפלות הא
ווען ער צונווען געהערט אין אלע
בית-המדרש אונזער די קלענע
רעם גמרא-ניגון, העמעס צעהל ע
פערקלענערט ויך. למדער, מיט יעדע
טאג.

מנפין מוים פון הירש דיר נאָמער
האט די יודישע שפראך און ליטערא
טור פערלירען אַזעלע פון איהר
פערסע און איבערנעגענומען בײַע
אין שפראך.

לשוען ידן אין א צימער פון פאלט
אז מוהר וואלט דורכ'ן פענסטער קע
נען וואקען די פערענע.

[illegible]

אָבער מען דו העסט איהם גאר נישט
 מען העסטו דאך אויך נישט קענען
 מיט איהם רעדען דורכ'ן פֿענסטער.
 אָבער אין חול יעמען אז העלפֿט
 רעניטענט ער נעהער, העל איך איהם
 קענען שטעטער אויסצובען.

איה נלויב, או קיין זאץ פערלעך
העט מען אין פערלעך גיט אריבער
וין—האט הרבה נעומט—פער איר
עס איז גאר דיר אויף היכטונג קען איר
בלעבען און דער האט און די הענט
נעמן האט מען פערלעך און איר
נלויב, או דער גאנצער הענט און דער
זען, העל און האט די קעניגין דער
האט נעומט.

אין רענס דור פֿאָן נאנצען חרדען
—האט מ'זעה געוואלט מיט שרעקלעך
אין די אויגען.
צווען שרייבונגען האבען זיך און
געקעמפֿט, און אנשטאט דער
העמעל די קעניגן האט שרעקט
וועגן דיר! פֿענסטער פֿאן מלחמה
העמעל וואס האט געוואלט מלחמה

ליך העט וו עהען איהר געלעבנס
פאררנט צושייען די געס.
וו העס גיסט געהאפט די אומגלי-
קליכע, אז איהר געלעבנס
דאס איז גיסט קען אנדערע ווי רע-
קעניג רובארד אליין.
(פערסן, קומט).

און וואס האט ער געזאגט? און וואס האט ער געזאגט?
וואס האט ער געזאגט? און וואס האט ער געזאגט?

